

Список використаних джерел:

1. Долинська М. С. Особливості вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2011. Вип. 53. С. 197-203.
2. Долинська М. С. Нотаріально посвідчені довіреності та довіреності, що прирівнюються до нотаріально посвідчених. *Південноукраїнський правничий часопис Одеського університету внутрішніх справ*. 2011. Вип. 4. С. 99-102.

Дубинець В. К.,

курсант

Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Нагорна О. О.,

старший викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
старший лейтенант поліції

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ГОСПОДАРСЬКИМИ ДОГОВОРАМИ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Укладення господарського договору є формою легалізації відносин між особами, які вступають у господарські правовідносини. Виконання положень про відповідальність у господарському договорі часто є предметом судового спору. Той факт, що залучені сторони не повністю усвідомлюють значення санкції, на яку вони погодилися, призводить до негативних наслідків.

Найпоширенішим є визначення господарської відповідальності саме через поняття «господарські санкції». Під відповідальністю у господарському праві (господарсько-правова відповідальність) В. Щербина розуміє комплексний правовий інститут, який має свій особливий предмет регулювання – господарські правопорушення [1]. Відповідальність полягає у застосуванні до правопорушника передбачених законом або договором санкцій, внаслідок чого йому завдано майнової шкоди. Тому поняття господарсько-правової відповідальності передусім включає майнові наслідки застосування відповідних санкцій [1]. Ця точка зору на сьогодні підтримується законодавцем, що відображено в Господарському кодексі України. Тому поняття господарсько-правової відповідальності визначено у ч. 1 ст. 216 ГК безпосередньо через поняття господарської санкції.

Аналіз положень Господарського кодексу дає підстави стверджувати, що законодавець не сформулював самі терміни «неустойка», «штраф», «пеня», що може призвести до ускладнень їх застосування в господарському обігу. Натомість Цивільний кодекс України визначає ці поняття. Зокрема, статтею 549 ЦК України встановлено, що неустойкою (штрафом, пенєю) є грошова сума або інше майно, які боржник повинен передати кредиторowi у разі порушення боржником зобов'язання. Штрафом є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми невиконаного або неналежно виконаного зобов'язання. Пенєю є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми несвоєчасно виконаного грошового зобов'язання за кожен день прострочення виконання [2].

Якщо проаналізувати судову практику з питань відповідальності, що впливає з господарських договорів, то можна виділити деякі проблемні питання застосування норм, пов'язаних із зменшенням неустойки.

У постанові від 24.02.2021 у справі № 924/633/20 Верховний Суд зазначає, що якщо відповідальність боржника перед кредитором за неналежне виконання обов'язку щодо своєчасної оплати не обмежена жодними межами, але виключно на відсотках, передбачених у контракті (штраф, відсотки, річні відсотки), рівень відповідальності за певних обставин може бути нерозумним, оскільки він не має відношення до наслідків кримінального правопорушення. Це може бути несправедливим як щодо боржника, так і щодо третіх осіб, оскільки фінансовий тягар відповідних платежів може унеможливити виконання боржником певних зобов'язань, зокрема виплати заробітної плати своїм працівникам та іншим кредиторам, тобто цей тягар може бути не виправдано обтяжливим або навіть непосильним. У таких випадках невдача судом визнати право на зменшення відповідальності може призвести до явно не виправданих та несправедливих наслідків. Тобто має бути дотриманий відповідний баланс між інтересами боржника та кредитора (така правова позиція міститься в постанові Великої Палати Верховного Суду від 18 березня 2020 року у справі № 902/417/18) [3].

У практиці укладання господарських договорів дуже популярно вказувати суму до сплати в доларах або євро. Частиною 2 статті 524 та частиною 2 статті 533 ЦК сторони у грошовому зобов'язанні можуть визначити грошову оцінку в іноземній валюті [4].

При цьому сума, що підлягає сплаті за зобов'язанням, визначається у гривнях за офіційним курсом Національного банку України, установленим для відповідної валюти на день платежу, якщо інший порядок її визначення не встановлено договором або закон чи інший правовий акт [3].

З аналізу викладеного випливає, що господарська відповідальність (господарська відповідальність) є комплексним правовим інститутом, який має свій особливий предмет регулювання – господарські злочини. Розмір штрафу встановлюється законом або договором. Серед економічних санкцій важливу роль відіграють штрафи, застосування яких передбачається при укладенні зовнішньоекономічних угод. Черговість у визначенні розміру штрафу регулюється законом.

Відповідальність за господарськими договорами дуже часто розглядається самим судом, оскільки сторони нехтують аналізом відповідальності за невиконання певних зобов'язань. Проаналізувавши судову практику, можна дійти висновку, що у позовах сторони посилаються на статтю 61 Конституції України, ніхто не може двічі нести відповідальність за один і той самий злочин, але тлумачення ту чи іншу ситуацію можна знайти по-різному. Також сторони вимагають зменшити розміри штрафів, посилаючись або на їх недоцільність, або на обставини, які призвели до зубожіння компанії. Остання особливість, яку ми хотіли б відзначити, це контракт прив'язки до іноземної валюти. Через нестабільність валюти її гривневий еквівалент може суттєво відрізнятись, і підприємство втрачає зовсім небагато.

Список використаних джерел:

1. Щербина В. С. Господарське право України: навч. посібник (2-ге вид., перероб. і доп.). Київ: Юрінком Інтер. 2001. 384 с.
2. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/>
3. Verdictum. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/analysis>.
4. ВП ВС вирішила проблему щодо визначення еквівалента гривні в іноземній валюті. URL: https://biz.ligazakon.net/news/197803_vp-vs-virshila-problemu-shchodo-viznachennyaekvvalenta-grivn-v-nozemny-valyut.

Журавльова Д. О.,

курсант

Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Нагорна О. О.,

старший викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
старший лейтенант поліції

ПРАВОВИЙ СТАТУС ОКРЕМИХ ВИДІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Суб'єкт господарювання характеризується наявністю внутрішньої структури (середовища) і існує в деякому зовнішньому середовищі. І якщо зміна зовнішніх умов не виходить за певні межі, то функціонування та досягнення підприємством своїх цілей гарантовано.